

193**NAŘÍZENÍ VLÁDY**

ze dne 22. června 2022

o vyhrazených technických zdvihacích zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti

Vláda nařizuje podle § 23 písm. a), b) a f) až h) zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů, (dále jen „zákon“):

§ 1**Předmět úpravy**

Toto nařízení zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a stanoví

- a) vyhrazená technická zdvihací zařízení (dále jen „vyhrazená zdvihací zařízení“), která představují zvýšenou míru ohrožení života, zdraví a bezpečnosti fyzických osob, a jejich zařazení do tříd,
- b) požadavky kladené na bezpečnost provozu, umístění, montáž, opravy, provoz, prohlídky, revize, zkoušky a provozní dokumentaci vyhrazených zdvihacích zařízení a
- c) požadavky kladené na způsobilost právnických osob, odbornou způsobilost podnikajících fyzických osob provozujících vyhrazená zdvihací zařízení a na případnou odbornou způsobilost jejich zaměstnanců a způsobilost dalších právnických osob a odborně způsobilých fyzických osob, které vykonávají činnosti na vyhrazených zdvihacích zařízeních včetně způsobu prověřování jejich odborné způsobilosti k činnostem na těchto zařízeních.

§ 2**Vymezení pojmů**

Pro účely tohoto nařízení se rozumí

- a) podstatnou změnou zařízení takový zásah do vyhrazeného zdvihacího zařízení, při kterém

dojde k zásadním změnám, které odstraní zjištěná provozní rizika nebo nahradí stávající nevyhovující části, a ke změně technických parametrů a charakteristik nebo bezpečnostních parametrů zařízení,

- b) uvedením vyhrazeného zdvihacího zařízení do provozu okamžik, kdy je nové nebo vyhrazené zdvihací zařízení, které prošlo podstatnou změnou, po provedení předepsané ověřovací zkoušky zařízení a uznání jeho způsobilosti k trvalému používání a bezpečnému provozu, uvedeno do provozu; s výjimkou výrobků stanovených k posuzování shody podle jiného právního předpisu²⁾,
- c) odbornými úkony k prověření technického stavu vyhrazeného zdvihacího zařízení provádění předepsaných prohlídek, odborných prohlídek, kontrol, revizí, zkoušek, odborných zkoušek, ověřovacích zkoušek a inspekčních prohlídek ke zjištění provozních rizik,
- d) odbornými úkony k navrácení vyhrazeného zdvihacího zařízení do stavu zajišťujícího bezpečný provoz soubor činností, jejichž cílem je odstranění zjištěných provozních rizik provedením podstatné změny vyhrazeného zdvihacího zařízení,
- e) zkouškou po opravě zkouška ověřující funkčnost, spolehlivost a bezpečnost vyhrazeného zdvihacího zařízení po provedené opravě nebo po odstranění závad zjištěných revizí nebo zkouškou,
- f) ověřovací zkouškou zkouška vykonaná v rozsahu stanoveném v souladu s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, popřípadě též technickými

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/104/ES ze dne 16. září 2009 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci (druhá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS).

²⁾ Zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, ve znění pozdějších předpisů.

- podmínkami výrobce, před uvedením do provozu, po rekonstrukci nebo podstatné změně vyhrazeného zdvihacího zařízení,
- g) místním provozním předpisem předpis zaměstnavatele upravující zejména pracovní a technologické postupy pro používání vyhrazeného zdvihacího zařízení a pravidla pohybu tohoto zařízení a zaměstnanců v prostorech a na pracovištích zaměstnavatele,
 - h) systémem bezpečné práce předpis zaměstnavatele zpracovaný a dodržovaný při každé činnosti jeřábu,
 - i) pracovním systémem předpis zaměstnavatele zpracovaný a dodržovaný při každé činnosti pracovní plošiny s motorickým pohonem a výškou zdvihu přesahující 1,5 m,
 - j) mimořádnou zkouškou zkouška vyhrazeného zdvihacího zařízení provedená ve stanovených případech za účelem ověření jeho funkčnosti, spolehlivosti a bezpečnosti,
 - k) vázáním břemen činnost předcházející manipulaci a následující po manipulaci s břemenem za použití vázacích prostředků a prostředků pro zavěšení a uchopení břemen.

§ 3

Vyhrazená zdvihací zařízení

- (1) Vyhrazenými zdvihacími zařízeními jsou
- a) jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s motorickým pohonem o nosnosti přesahující 1 000 kg a jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s ručním pohonem o nosnosti přesahující 5 000 kg, včetně trvale instalovaného zařízení pro uchopení a zavěšení břemene,
 - b) pracovní plošiny s motorickým pohonem a výškou zdvihu přesahující 1,5 m, pojízdné zdvihací pracovní plošiny, závěsné plošiny a stožárové šplhací pracovní plošiny,
 - c) výtahy pro dopravu osob, osob a nákladu nebo jen nákladu a svislé zdvihací plošiny, které jsou trvalou součástí budov s povolenou dopravou osob a nákladu, o nosnosti přesahující 100 kg a výškou zdvihu přesahující 2 m,
 - d) stavební výtahy pro přepravu osob a nákladu a
 - e) regálové zakladače se svisle pohyblivými stanicemi obsluhy a jejich přesuvny.
- (2) Vyhrazenými zdvihacími zařízeními nejsou

- a) zdvižné vozíky,
- b) zdvihací zařízení sestavená a konstruovaná výhradně pro montážní účely, zejména montážní ramena, stožáry a nástavby,
- c) závěsné dopravníky,
- d) nakladače,
- e) zdvihací čela nákladních automobilů,
- f) zdvihací zařízení vozidel pro odvoz odpadů,
- g) pohyblivé schody a pohyblivé chodníky,
- h) mechanické rampy,
- i) výsuvné žebříky,
- j) prostředky pro vázání, zavěšení a uchopení břemen, které nejsou trvalou součástí zdvihacího zařízení,
- k) prostředky lidové zábavy,
- l) jevištní a pódiová technologická zařízení,
- m) plošiny a zařízení pro zdvihání automobilů,
- n) schodištvové výtahy a šikmé zvedací plošiny s motorickým pohonem,
- o) pomocná jednoúčelová manipulační zařízení, která jsou součástí technologických linek strojů,
- p) vrátky a
- q) trvalé a dočasné jeřábové dráhy.

§ 4

Zařazení vyhrazených zdvihacích zařízení

- (1) Vyhrazenými zdvihacími zařízeními I. třídy jsou
- a) jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s motorickým pohonem o nosnosti přesahující 3 200 kg a jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s ručním pohonem o nosnosti přesahující 5 000 kg, včetně trvale instalovaného zařízení pro uchopení a zavěšení břemene,
 - b) stavební výtahy pro přepravu osob a nákladu,
 - c) regálové zakladače se svisle pohyblivými stanicemi obsluhy a jejich přesuvny.
- (2) Vyhrazenými zdvihacími zařízeními II. třídy jsou
- a) jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s motorickým pohonem o nosnosti přesahující 1 000 kg a nepřesahující nosnost 3 200 kg, včetně trvale instalovaného zařízení pro uchopení a zavěšení břemene,

- b) výtahy pro dopravu osob, osob a nákladu nebo jen nákladu a svislé zdvihací plošiny, které jsou trvalou součástí budov s povolenou dopravou osob a osob a nákladu, přesahující nosnost 100 kg a výškou zdvihu přesahující 2 m,
- c) pracovní plošiny s motorickým pohonem a s výškou zdvihu přesahující 1,5 m, pojízdné zdvihací pracovní plošiny, závěsné plošiny a stožárové šplhací pracovní plošiny.

§ 5

Požadavky na odbornou způsobilost osob pro montáže, opravy, revize a zkoušky

(1) Provádí-li provozovatel opravy vyhrazených zdvihacích zařízení uvedených v § 3 odst. 1 písm. c), musí být držitelem oprávnění k opravám podle § 8 a 9 zákona.

(2) Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby mohou provádět podstatné změny vyhrazených zdvihacích zařízení nebo opravy prováděné z důvodu přetížení vyhrazeného zdvihacího zařízení, kolize vyhrazeného zdvihacího zařízení nebo po mimořádné události, která mohla ovlivnit nosné části nebo bezpečnostní komponenty vyhrazeného zdvihacího zařízení, a opravy prováděné dodavatelským způsobem jen, jsou-li držitelem oprávnění podle § 8 a 9 zákona.

(3) Revize a zkoušky vyhrazených zdvihacích zařízení mohou vykonávat jen osoby, které jsou držiteli osvědčení o odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních podle § 11 zákona.

(4) Druhy osvědčení pro fyzické osoby a oprávnění pro právnícké osoby a podnikající fyzické osoby k činnostem na vyhrazených zdvihacích zařízeních jsou uvedeny v příloze č. 1 k tomuto nařízení.

§ 6

Požadavky na bezpečnost provozu vyhrazeného zdvihacího zařízení při montáži a uvádění do provozu

(1) Montáž vyhrazeného zdvihacího zařízení se provádí podle průvodní dokumentace vyhrazeného zdvihacího zařízení.

(2) Ověřovací zkoušku provádí revizní technik před prvním uvedením vyhrazeného zdvihacího zařízení do provozu, s výjimkou výrobků, u nichž jsou

podmínky uvedení do provozu stanoveny na základě jiného právního nebo souvisejícího předpisu²⁾.

(3) Bylo-li vyhrazené zdvihací zařízení po zkompletování vyzkoušené jeho výrobcem, ověřovací zkouška se nevyžaduje.

§ 7

Požadavky k zajištění bezpečnosti práce a provozu vyhrazeného zdvihacího zařízení, způsob jejich ověřování a odstranění zjištěných závad

(1) Lhůty pro provedení odborných úkonů k prověření technického stavu vyhrazených zdvihacích zařízení jsou stanoveny pro jednotlivá zařízení v příloze č. 2 k tomuto nařízení. Stanoví-li průvodní dokumentace vyhrazeného zdvihacího zařízení lhůty kratší, mají tyto lhůty přednost.

(2) Zprávy o kontrolách, revizích nebo zkouškách, včetně záznamu o jejich provedení do provozního deníku, vyhotoví osoba, která je provedla, v listinné nebo elektronické podobě.

(3) Vyhrazené zdvihací zařízení po opravě lze provozovat až po ověření, že opravou nebyla ohrožena bezpečnost práce a provozu tohoto zařízení a že nevznikla další rizika; o ověření vyhotoví záznam osoba, která opravu provedla, do provozního deníku, nebo vystaví doklad o zkoušce podle rozsahu provedené opravy v souladu s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

(4) Provozovatel nebo jím písemně pověřená osoba musí být neprodleně prokazatelně seznámena s výsledkem opravy, kontroly, revize nebo zkoušky osobou, která tento úkon provedla.

§ 8

Kontroly, revize a zkoušky vyhrazeného zdvihacího zařízení

(1) Mimořádná zkouška vyhrazeného zdvihacího zařízení se provede

- po provedené podstatné změně vyhrazeného zdvihacího zařízení,
- po přemístění vyhrazeného zdvihacího zařízení, u kterého nelze vyloučit, že přemístěním došlo ke změně jeho technických nebo funkčních vlastností,
- po opravě vyhrazeného zdvihacího zařízení,

kteřá byla provedena z důvodu přetížení vyhrazeného zdvihacího zařízení, kolize vyhrazeného zdvihacího zařízení nebo po mimořádné události, která mohla ovlivnit jeho nosné části nebo bezpečnostní komponenty.

(2) Mimořádnou zkoušku provede a její rozsah stanoví revizní technik vyhrazených zdvihacích zařízení s kvalifikací pro zkoušené zařízení.

(3) Po provedené opravě nebo po odstranění závad zjištěných revizí, kontrolou nebo zkouškou, které měly vliv na bezpečnost provozu vyhrazeného zdvihacího zařízení, se ověří kvalita provedených prací zkouškou po opravě.

(4) Zkoušku po opravě provede a její rozsah stanoví revizní technik vyhrazených zdvihacích zařízení s kvalifikací pro zkoušené zařízení.

§ 9

Revizní zpráva vyhrazených zdvihacích zařízení

Revizní zpráva vyhrazeného zdvihacího zařízení obsahuje

- a) název a sídlo právnické osoby, jméno, popřípadě jména, a příjmení a sídlo podnikající fyzické osoby, která revidované vyhrazené zdvihací zařízení provozuje nebo bude provozovat,
- b) určení, zda se jedná o revizi, zkoušku nebo mimořádnou zkoušku, a uvedení předpisu, podle kterého byla vykonána,
- c) popis a technické parametry revidovaného vyhrazeného zdvihacího zařízení,
- d) jméno, popřípadě jména, příjmení, podpis a evidenční číslo osvědčení revizního technika, který revizi nebo zkoušku provedl; v případě elektronického předání revizní zprávy musí být elektronický dokument potvrzen elektronickým podpisem³⁾,
- e) datum zahájení a ukončení revize, zkoušky nebo mimořádné zkoušky, datum vypracování revizní zprávy a jejího předání a dobu platnosti revizní zprávy,
- f) soupis použitých měřicích přístrojů,
- g) seznam podkladů použitých k provedení revize,

zkoušky nebo mimořádné zkoušky, včetně jejich vyhodnocení ve vzájemných souvislostech,

- h) soupis provedených úkonů, jako je například prohlídka, zkouška, měření včetně zjištěných hodnot nebo vyhodnocení,
- i) soupis zjištěných závad s uvedením právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, k jejichž porušení došlo,
- j) soupis zjištěných nebezpečí, která se mohou stát rizikem ohrožení života, zdraví a bezpečnosti osob nebo ohrožení majetku nebo životního prostředí,
- k) slovní zhodnocení, zda technický stav vyhrazeného zdvihacího zařízení
 1. splňuje požadavky bezpečného a spolehlivého provozu,
 2. vykazuje ostatní závady uvedené v soupisu zjištěných závad; do doby jejich odstranění je další provoz možný podle podmínek stanovených provozovatelem na základě doporučení revizního technika,
 3. je nevyhovující v důsledku závad uvedených v soupisu zjištěných závad, které vytvářejí rizika ohrožení života, zdraví a bezpečnosti fyzických osob při provozu tohoto zařízení,
- l) vyhodnocení případných záznamů o výsledcích provedených prohlídek a zkoušek a o odstraňování závad zjištěných při předchozí revizi, zkoušce nebo při provozu a údržbě vyhrazeného zdvihacího zařízení,
- m) potvrzení o předání revizní zprávy revizním technikem.

§ 10

Požadavky na bezpečnost vyhrazených zdvihacích zařízení

(1) Provozovatel vyhrazeného zdvihacího zařízení

- a) určí pověřenou osobu odpovídající za provoz vyhrazeného zdvihacího zařízení a jednající na základě písemného pověření za provozovatele a zajistí její seznámení s požadavky právních

³⁾ Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

- a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- b) udržuje vyhrazené zdvihací zařízení v takovém technickém stavu, aby byl zajištěn jeho bezpečný a spolehlivý provoz v souladu s požadavky uvedenými v příloze č. 3 k tomuto nařízení; v případě výskytu nebezpečných situací přímo ohrožujících zdraví zúčastněných osob bezprostředně vyřadí vyhrazené zdvihací zařízení z provozu,
- c) zajistí, pokud není u vyhrazeného zdvihacího zařízení k dispozici, jeho průvodní dokumentaci u výrobce nebo dodavatele zařízení; pokud výrobce nebo dodavatel zanikl a nemá právního nástupce, stanoví požadavky pro bezpečný provoz vyhrazeného zdvihacího zařízení místním provozním předpisem,
- d) udržuje průvodní dokumentaci a vede o provozu vyhrazeného zdvihacího zařízení záznamy do provozního deníku v souladu s požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- e) zajistí podmínky pro provádění prohlídek, kontrol, revizí a zkoušek na vyhrazeném zdvihacím zařízení a jejich řádné vykonání ve lhůtách stanovených právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- f) přijímá nápravná opatření pro odstranění zjištěných závad a minimalizaci provozních rizik; zjištěné nedostatky a závady jsou podkladem pro další provoz, plánování údržby a provedení oprav vyhrazeného zdvihacího zařízení,
- g) u vyhrazených zdvihacích zařízení uvedených na trh po nabytí účinnosti jiného právního předpisu v oblasti posuzování shody³⁾ aktualizuje místní provozní předpis a související dokumentaci v částech týkajících se zajištění provozuschopnosti vyhrazeného zdvihacího zařízení v případě, že se mění účel jeho používání nebo okolní podmínky jeho provozu.

(2) Právnícká osoba a podnikající fyzická osoba, která provádí montáž nebo opravy vyhrazených zdvihacích zařízení, svou činnost zajistí dostatečným počtem odborně způsobilých osob, technickým vybavením a přístroji a zpracuje postupy pro výkon odborných činností podle oprávnění vydaného podle § 8 a 9 zákona tak, aby byly provedeny všechny úkony potřebné k zajištění bezpečného pro-

vozu vyhrazených zdvihacích zařízení vyplývající z návodu k používání, z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z místního provozního předpisu.

§ 11

Požadavky na způsobilost osob k opravám vyhrazených zdvihacích zařízení

(1) Osobou odborně způsobilou k opravám vyhrazených zdvihacích zařízení je zletilá, svéprávná a zdravotně způsobilá fyzická osoba splňující odbornou praxi a vzdělání podle přílohy č. 4 k tomuto nařízení, která absolvovala zaškolení u zaměstnavatele, u něhož pracovala pod dohledem určené osoby odborně způsobilé k opravám vyhrazených zdvihacích zařízení. Délku zaškolení stanovuje zaměstnavatel vnitřním předpisem.

(2) Ověřování odborné způsobilosti k opravám provádí právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která je držitelem oprávnění k opravám a provedla zaškolení. O ověření odborné způsobilosti vystaví doklad.

§ 12

Požadavky na způsobilost pověřených osob k obsluze vyhrazených zdvihacích zařízení nebo k vázání břemen

(1) Pověřená osoba musí být řádně zaškolená. Rozsah a četnost školení písemně stanoví provozovatel vyhrazeného zdvihacího zařízení.

(2) Osobou způsobilou k obsluze vyhrazených zdvihacích zařízení nebo k vázání břemen, s výjimkou výtahu pro dopravu osob nebo osob a nákladu, je fyzická osoba splňující požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, která absolvovala školení s praktickým zácvikem pod dozorem kvalifikované osoby provozovatele zařízení. Kvalifikovanou osobou je obsluha zařízení nebo vazač břemen.

(3) Ke zkoušce z odborné způsobilosti k obsluze vyhrazených zdvihacích zařízení nebo k vázání břemen může být připuštěn zletilý uchazeč, který je zdravotně způsobilý k obsluze vyhrazeného zdvihacího zařízení nebo k vázání břemen, který absolvoval školení a praktický zácvik v rozsahu stanoveném místním provozním předpisem provozovatele podle druhu a typu vyhrazeného zdvihacího zařízení a spl-

ňuje další požadavky podle právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

(4) Zkouška z odborné způsobilosti k obsluze vyhrazených zdvihacích zařízení uvedených v § 3 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení a vazače břemen se koná před zkušební komisí, která se skládá z předsedy a nejméně dvou dalších členů. Předsedou komise je revizní technik s osvědčením pro příslušný druh a rozsah vyhrazeného zdvihacího zařízení.

(5) O zkoušce se sepisuje zápis. V případě kladného výsledku zkoušky je uchazeči vydán doklad o způsobilosti k obsluze vyhrazeného zdvihacího zařízení anebo pro vázání břemen; zápis o zkoušce je nedílnou součástí tohoto dokladu.

(6) Ověřování znalostí obsluhy vyhrazeného zdvihacího zařízení anebo vázání břemen se provádí přezkoušením v rámci opakovaného školení nejpoz-

ději jednou za 2 roky, a to v souladu s odstavci 3 a 4. O výsledku ověření znalostí musí být učiněn zápis podle odstavce 5.

§ 13

Přechodné ustanovení

Doklady o způsobilosti pověřených osob a k obsluze vyhrazených zdvihacích zařízení nebo k vázání břemen vydané přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení se považují za platné do doby pozbytí jejich platnosti, nejdéle však po dobu 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto nařízení.

§ 14

Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. července 2022.

Předseda vlády:

prof. PhDr. **Fiala**, Ph.D., LL.M., v. r.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí:

Ing. **Jurečka** v. r.

Příloha č. 1 k nařízení vlády č. 193/2022 Sb.

Osvědčení pro fyzické osoby a oprávnění pro právnické osoby a podnikající fyzické osoby k činnostem na vyhrazených zdvihacích zařízeních a způsob jejich označení v evidenčním čísle oprávnění a osvědčení

Oprávnění a osvědčení obsahuje pro daný účel tyto rozlišovací znaky

Zdvihací zařízení	ZZ
Oprávnění	
a) k montáži	M
b) k opravám	O
c) k revizím	R
d) ke zkouškám	Z
e) ke zkouškám včetně revizí elektrických zařízení výtahů	Z/E
Osvědčení	
a) k revizím	R
b) ke zkouškám	Z
c) ke zkouškám včetně revizí elektrických zařízení výtahů	Z/E

Poznámka:

K rozlišovacímu znaku vyhrazeného zdvihacího zařízení se připojí číslo třídy a rozlišovací znak druhu osvědčení k činnosti.

Lhůty ověřování způsobilosti vyhrazených zdvihacích zařízení k bezpečnému provozu

1. Pojmy

1.1 Pojmy pro vyhrazená zdvihací zařízení

- a) prohlídka vyhrazeného zdvihacího zařízení je vizuální kontrola a kontrola funkce vyhrazeného zdvihacího zařízení provedená na každé části vyhrazeného zdvihacího zařízení za účelem zjištění jakýchkoliv závad nebo odchylek od normálního stavu; provádí ji obsluha na začátku každé pracovní směny a provede o tom před použitím vyhrazeného zdvihacího zařízení záznam,
- b) funkční zkouška vyhrazeného zdvihacího zařízení je prověření činností mechanismů elektrického zařízení a signalizačních a zabezpečovacích zařízení s břemenem nepřevyšujícím jmenovitou nosnost,
- c) kontrola vyhrazeného zdvihacího zařízení je ověřování technického stavu podle průvodní dokumentace v souladu s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pravidelných intervalech v mezidobí revizí a zkoušek, které provádí osoba s kvalifikací stanovenou podle místního provozního předpisu,
- d) zkouška vyhrazeného zdvihacího zařízení je zjišťování celkového technického stavu zdvihacího zařízení z hlediska bezpečnosti a provozní způsobilosti prohlídkou, funkční zkouškou a následně zkouškou přetížením, které provádí revizní technik vyhrazených zdvihacích zařízení s kvalifikací pro zkoušené vyhrazené zdvihací zařízení.

1.2 Pojmy pro výtahy

- a) servis je souhrn předepsaných profesních úkonů prováděných servisní osobou k zajištění stálé provozuschopnosti výtahu v provozu během jeho technické životnosti; potřebné postupy servisní osoby vycházejí z návodu k používání nebo z technických norem,
- b) servisní osoba je právnická nebo fyzická osoba s odpovídajícím oprávněním, která disponuje odpovídajícím počtem odborně způsobilých zaměstnanců, materiálně technickým vybavením, postupy pro výkon servisu a pro zajištění bezpečné práce na výtazích při výkonu servisu,
- c) odborně způsobilý zaměstnanec je zaměstnanec servisní osoby s odbornou způsobilostí servisního zaměstnance, odborného servisního zaměstnance nebo zkušební technika, který je pověřený výkonem předepsaných profesních úkonů v oblasti servisu výtahů v provozu na základě postupů vypracovaných servisní osobou,
- d) zkušební technik je odborně způsobilý zaměstnanec servisní osoby s kvalifikací revizního technika, který je pověřený servisní osobou k provádění zkoušek a který má osvědčení podle přílohy č. 4 k tomuto nařízení s rozlišovacím znakem Z,
- e) odborná prohlídka je prohlídka výtahu a funkční zkouška bezpečnostních prvků, komponent a ostatních zařízení výtahu za účelem posouzení celkového stavu výtahu, kterou provádí odborný servisní zaměstnanec servisní osoby,
- f) kontrola je posouzení technického stavu výtahu inspekčním orgánem za účelem vyhodnocení bezpečnostní úrovně výtahu z hlediska vyskytujících se provozních rizik, stanovení konstrukčních opatření k jejich odstranění a přiblížení se úrovni bezpečného výtahu,

- g) odborná zkouška je zkouška výtahu prováděná v pravidelných intervalech k ověření funkce a způsobilosti k dalšímu provozu zahrnující i prověření elektrického zařízení výtahu a zjištění nebezpečí nebo nebezpečných situací, kterou provádí zkušební technik servisní osoby,
- h) provozní riziko je technické řešení nebo provedení konstrukce výtahu, které vyvolává nebezpečné situace přímo ohrožující zdraví dopravovaných osob, servisních a inspekčních zaměstnanců nebo poškození majetku a životního prostředí,
- i) úroveň bezpečného výtahu je stav technického provedení konstrukce výtahu, u něhož se nevyskytují provozní rizika vysoké a střední úrovně uvedená v odpovídající technické normě a neshody ohrožující bezpečnost provozu,
- j) podstatné změny výtahu jsou změny na vyhrazeném zdvihacím zařízení výtahu prováděné za účelem dosažení úrovně bezpečného výtahu nebo zvyšování užitečných vlastností výtahu, případně jeho technické úrovně, dále změny technických parametrů, bezpečnostních komponent, změny nebo výměny částí výtahů, úpravy stavebních částí výtahu nebo výtahových prostor,
- k) kniha výtahu je dokument obsahující základní technické údaje výtahu, určený k záznamům o zkoušce po ukončení montáže, posuzování shody, zkoušce po podstatných změnách, k záznamům o odborných zkouškách, kontrolách a odstraňování zjištěných provozních rizik výtahu vlastníkem nebo provozovatelem výtahu,
- l) kniha odborných prohlídek je dokument určený k záznamům o provádění, výsledcích a závěrech odborných prohlídek vykonávaných servisní osobou.

2. Jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s motorickým pohonem o nosnosti přesahující 1 000 kg a jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s ručním pohonem o nosnosti přesahující 5 000 kg, včetně trvale instalovaného zařízení pro uchopení a zavěšení břemene (dále jen „jeřáby a zdvihadla“)

2.1 U jeřábů a zdvihadel uvedených v § 3 odst. 1 písm. a) se revize a zkoušky provádějí ve lhůtách uvedených v tabulce č. 1 a v bodech 2.2 a 2.4. Na základě průvodní dokumentace jeřábů a zdvihadel mohou být stanovené lhůty zkráceny.

Tabulka č. 1 – lhůty revizí a zkoušek jeřábů a zdvihadel.

Skupina jeřábu	Součinitel spektra zatížení a třídy Q ⁽¹⁾	Lhůty	
		revize	zkoušky
1	0,125 (Q 0 – Q2)	4 roky	8 roků
2	0,25 (Q3)	3 roky	6 roků
3	0,50 (Q4)	2 roky	4 roků
4	1,00 (Q5)	1 roky	2 roků

2.2 U věžových, mobilních, nakládacích a lanových jeřábů je lhůta revizí 1 rok a zkoušek 2 roky. U těchto jeřábů starších 14 let se provádí pouze zkouška ve lhůtě jednou za rok.

2.3 Lhůty revizí a zkoušek musí zohlednit prostředí, ve kterém vyhrazené zdvihací zařízení pracuje (s ohledem na protokol o určení vnějších vlivů).

2.4 U stohovacích jeřábů, kde se stanoviště obsluhy pohybuje svisle spolu s břemenem, se provádějí revize jednou za rok, zkoušky jednou za 2 roky.

2.5 Denní kontrola se provádí na začátku každé pracovní směny před použitím vyhrazeného zdvihacího zařízení.

2.6 V mezidobí revizí a zkoušek se provádí v intervalech 3 měsíců kontrola.

2.7 Jeřáb, který byl před přemístěním na nové pracoviště demontován, může být znovu uveden do provozu až po provedení zkoušky.

3. Pracovní plošiny s motorickým pohonem a výškou zdvihu přesahující 1,5 m (dále jen „pracovní plošiny“)

3.1 Každý den nebo na začátku každé směny před použitím pracovní plošiny obsluha před spuštěním provede vizuální prohlídku a funkční zkoušku pracovní plošiny podle podmínek výrobce a právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

3.2 Běžná prohlídka pracovní plošiny musí být provedena v intervalu, který nesmí překročit 3 měsíce, a musí obsahovat všechny položky specifikované výrobcem pro běžnou prohlídku a ustanoveními právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

3.3 Zkouška se provádí jednou ročně.

4. Stavební výtahy pro přepravu osob a nákladu

4.1 Každý den nebo na začátku každé směny před použitím stavebního výtahu provede obsluha vizuální prohlídku a funkční zkoušku podle podmínek výrobce a právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

4.2 Kontrola se provádí ve lhůtě závislé na požadavcích výrobce, provozních podmínkách a intenzitě používání, nesmí však překročit 3 měsíce.

4.3 Zkouška stavebního výtahu musí být prováděna nejméně jednou za rok v rozsahu stanoveném návodem na používání nebo místním provozním předpisem.

4.4 Stavební výtah, který byl před přemístěním na nové pracoviště demontován, může být znovu uveden do provozu až po provedení zkoušky.

5. Regálové zakladače se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy a jejich přesuvny

5.1 Každý den nebo na začátku každé směny před použitím regálového zakladače obsluha provede vizuální prohlídku a funkční zkoušku podle podmínek výrobce a právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

5.2 Kontrola se provádí ve lhůtě závislé na požadavcích výrobce, provozních podmínkách a intenzitě používání, nesmí však překročit 3 měsíce.

5.3 Revize se provádějí v mezidobí zkoušek ve lhůtách stanovených výrobcem nejméně jednou za rok. Rozsah revize musí být stanoven v návodu výrobce nebo v místním provozním předpisu, přičemž vždy zahrnuje alespoň vizuální prohlídku zařízení a ověření funkčnosti všech mechanismů.

5.4 Zkouška musí být provedena nejméně jednou za 2 roky v rozsahu stanoveném návodem na používání nebo místním provozním předpisem.

6. Výtahy pro dopravu osob, osob a nákladu nebo jen nákladu a svislé zdvihací plošiny, které jsou trvalou součástí budov s povolenou dopravou osob a osob a nákladu, přesahující nosnost 100 kg a s výškou zdvihu přesahující 2 m

6.1 Výtahy pro dopravu osob, osob a nákladu nebo jen nákladu

6.1.1 U výtahů uvedených v § 3 odst. 1 písm. c) se provádějí odborné zkoušky a odborné prohlídky. Odborné zkoušky a odborné prohlídky se provádějí ve lhůtách uvedených v tabulce č. 2 a 3. Kontroly se provádějí pouze u výtahů pro dopravu osob nebo osob a nákladu.

Tabulka č. 2 – lhůty odborných zkoušek výtahů.

Druh výtahu	Interval - roky
Výtahy určené k dopravě osob nebo osob a nákladu	3
Výtahy určené pouze k dopravě nákladu a malé nákladní výtahy	6
Stanovené lhůty je možné překročit nejdéle o 6 měsíců.	

Tabulka č. 3 – lhůty odborných prohlídek výtahů.

Druh výtahu	Lhůty provádění odborných prohlídek v měsících	
	Kategorie I.	Kategorie II.
Výtahy určené k dopravě osob nebo osob a nákladu v budovách s převažujícím volným přístupem veřejnosti	3	2
Výtahy určené k dopravě osob nebo osob a nákladu v budovách používaných převážně uživateli budovy s omezeným přístupem veřejnosti	4	3
Stanovené lhůty je možné překročit nejdéle o 2 týdny.		

6.1.2 U výtahů určených k dopravě osob nebo osob a nákladu se první kontrola provede po 9 letech od uvedení výtahu do provozu. Opakované inspekční prohlídky se provádějí ve lhůtě 6 let. Stanovenou lhůtu je možné překročit nejvýše o 3 měsíce.

6.2 Svislé zdvihací plošiny

6.2.1 Interval pro běžné prohlídky a řádný servis svislé zdvihací plošiny musí být dodržovány tak, jak je uvedeno v návodu výrobce nebo v místním provozním předpisu.

6.2.2 Svislé zdvihací plošiny musí být důsledně opakovaně přezkoušeny v intervalech nepřesahujících 1 rok. Rozsah přezkoušení musí být stanoven v návodu výrobce nebo v místním provozním předpisu.

Požadavky na bezpečný provoz vyhrazených zdvihacích zařízení

1. Jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s motorickým pohonem o nosnosti přesahující 1000 kg a jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s ručním pohonem o nosnosti přesahující 5000 kg, včetně trvale instalovaného zařízení pro uchopení a zavěšení břemene

1.1 Provoz jeřábů a zdvihadel se řídí tímto nařízením, návodem výrobce a dalšími právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

1.2 U jeřábů a zdvihadel s motorickým pohonem, které jsou uvedeny v § 3 odst. 1 písm. a), zajistí provozovatel před jejich použitím zpracování systému bezpečné práce.

1.3 Systém bezpečné práce obsahuje

- a) návrh činností jeřábu tak, aby byly prováděny bezpečně a s přihlédnutím ke všem předvídatelným rizikům, provedený pověřenými osobami s odpovídající kvalifikací; v případě opakujících se nebo rutinních činností je možné navrhnout činnosti pouze pro úvodní fázi a stanovit periodické kontroly pro zjištění, zda došlo ke změnám postupů,
- b) výběr, zajištění a použití vhodného jeřábu a příslušenství,
- c) údržbu, prohlídky a kontroly jeřábu a příslušenství,
- d) určení řádně zaškolených a odpovědných osob, které byly prokazatelně seznámeny se svými povinnostmi a s povinnostmi ostatních účastníků provozu jeřábu,
- e) odpovídající dozor prováděný zaškolenými osobami s potřebnými pravomocemi stanovenými provozovatelem,
- f) kontrolu, zda jsou k dispozici všechny potřebné doklady a dokumentace,
- g) zákaz nedovolených manipulací po celou dobu používání jeřábu,
- h) zajištění bezpečnosti osob přímo se neúčastnících používání jeřábu,
- i) koordinaci s ostatními spolupracujícími subjekty, které se účastní prací, včetně stanovení opatření k zamezení vzniku rizik ohrožení života, bezpečnosti a zdraví osob, majetku nebo životního prostředí,
- j) zajištění komunikačního systému, se kterým budou seznámeny všechny osoby účastníci se používání jeřábu,
- k) požadavky na provoz jeřábu obsahující přípravu stanoviště, montáž, demontáž a údržbu jeřábu.

1.4 Se systémem bezpečné práce musí být prokazatelně řádně seznámeny všechny zúčastněné subjekty.

1.5 Pro realizaci systému bezpečné práce provozu jeřábu určí provozovatel pověřenou osobu podle § 2 písm. a), která jedná za právnickou nebo fyzickou osobu požadující manipulace s břemenem (zaměstnavatele).

2. Pracovní plošiny s motorickým pohonem a výškou zdvihu přesahující 1,5 m (dále jen „pracovní plošiny“)

2.1 Provoz pracovních plošin s motorickým pohonem se řídí tímto nařízením, návodem výrobce a dalšími právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

2.2 Při provozu pracovních plošin musí být brána v úvahu všechna rizika při práci, závažná nebezpečí a možné nebezpečné situace a události.

2.3 Před použitím pracovních plošin zajistí provozovatel zpracování pracovního systému.

2.3.1 Pracovní systém obsahuje

- a) plánování provozu včetně postupů pro vyproštění osob nebo stroje v případě nouze,
- b) výběr, opatření a použití vhodné pracovní plošiny a s ní souvisejícího pracovního zařazení,
- c) přípravu a údržbu místa podle požadavků pro užití pracovní plošiny,
- d) údržbu pracovní plošiny včetně prohlídek a oprav podle doporučení výrobce,
- e) zaškolenou obsluhu, oprávněnou k provozu pracovní plošiny,
- f) seznámení obsluhy pracovní plošiny se strojem, který bude používat, včetně místních specifik, upozornění na nebezpečí v prostorech, kde bude pracovní plošina provozována, a to před zahájením práce,
- g) monitorování činností a kontrolu práce obsluhy,
- h) opatření proti neoprávněnému použití pracovní plošiny,
- i) opatření pro zajištění bezpečnosti osob neúčastnících se provozu pracovní plošiny.

2.3.2 Pro realizaci pracovního systému určí provozovatel pracovní plošiny pověřenou osobu podle 2 písm. a).

2.4 Pojízdné zdvihací pracovní plošiny

Při provozu pojízdné zdvihací pracovní plošiny musí být brána v úvahu všechna rizika při práci, závažná nebezpečí, a možné nebezpečné situace a události.

2.5 Závěsné plošiny

2.5.1 Za plošiny pro údržbu opláštění budov (BMU) jsou považovány závěsné plošiny trvale instalované na budovu nebo konstrukci a určené pro její plánovanou kontrolu, čištění a údržbu, kde se pod zavěšenou plošinou při jejím provozu může pohybovat veřejnost.

2.5.2 Za dočasné závěsné plošiny (TSAE) jsou považovány plošiny dočasně instalované na budovu nebo konstrukci pro zvláštní potřeby pracoviště.

2.6 Stožárové šplhací pracovní plošiny

Stožárové šplhací pracovní plošiny jsou jednostožárové nebo dvoustožárové a jsou většinou instalovány přechodně.

3. Stavební výtahy pro přepravu osob a nákladů (dále jen „stavební výtahy“)

3.1 Provoz stavebních výtahů se řídí tímto nařízením, návodem výrobce a dalšími právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

3.2 Při provozu stavebních výtahů musí být brána v úvahu všechna rizika při práci, závažná nebezpečí, a možné nebezpečné situace a události.

3.3.1 Před použitím stavebních výtahů uvedených v § 3 odst. 1 písm. d) provozovatel zajistí zpracování místního provozního předpisu.

3.3.2 Místní provozní předpis pro provoz stavebních výtahů obsahuje

- a) údržbu, prohlídky a kontroly stavebních výtahů,

- b) zajištění zaškolení obsluhy a uživatelů stavebních výtahů a jejich seznámení s jejich povinnostmi a s povinnostmi ostatních účastníků provozu stavebních výtahů,
- c) odpovídající dozor prováděný zaškolenými a kompetentními osobami s potřebnými pravomocemi,
- d) kontrolu, zda jsou k dispozici všechny potřebné doklady a dokumentace,
- e) zákaz nedovolené manipulace po celou dobu používání stavebních výtahů,
- f) zajištění bezpečnosti osob neúčastnících se přímo používání stavebních výtahů,
- g) koordinaci s ostatními spolupracujícími subjekty, které se účastní prací včetně stanovení opatření k zamezení vzniku rizik ohrožení života, zdraví a bezpečnosti osob, majetku nebo životního prostředí,
- h) zajištění komunikačního systému, se kterým budou seznámeny všechny osoby účastnící se používání stavebních výtahů.

3.3.3 S místním provozním předpisem pro stavební výtahy musí být prokazatelně řádně seznámeny všechny zúčastněné osoby.

3.3.4 Pro realizaci místního provozního předpisu pro provoz stavebních výtahů určí provozovatel pověřenou osobu podle § 2 písm. a), která jedná za právnickou nebo podnikající fyzickou osobu požadující provoz stavebních výtahů.

4. Regálové zakladače se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy a jejich přesuvny

4.1 Provoz regálových zakladačů se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy se řídí tímto nařízením, návodem výrobce a dalšími právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

4.2 Při provozu regálových zakladačů se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy musí být brána v úvahu všechna rizika při práci a významná a odpovídající nebezpečí.

4.3 Před použitím nebo uvedením do provozu regálových zakladačů se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy a jejich přesuven, které jsou uvedeny v § 3 odst. 1 písm. e), zajistí provozovatel zpracování místního provozního předpisu.

4.3.1 Místní provozní předpis pro provoz regálových zakladačů obsahuje

- a) údržbu, prohlídky a kontroly regálových zakladačů,
- b) určení řádně zaškolených fyzických osob, které jsou seznámeny se svými povinnostmi a s povinnostmi ostatních osob účastnících se provozu regálových zakladačů,
- c) odpovídající dozor prováděný zaškolenými osobami s potřebnou pravomocí,
- d) kontrolu, zda jsou k dispozici všechny potřebné doklady a dokumentace,
- e) zákaz nedovolené manipulace po celou dobu používání regálových zakladačů,
- f) zajištění bezpečnosti osob neúčastnících se přímo používání regálových zakladačů.

4.3.2 S místním provozním předpisem pro provoz regálových zakladačů musí být prokazatelně řádně seznámeny všechny zúčastněné osoby.

4.3.3 Pro realizaci místního provozního předpisu pro provoz regálových zakladačů určí provozovatel pověřenou osobu podle § 2 písm. a), která jedná za právnickou nebo fyzickou podnikající osobu požadující provoz regálových zakladačů.

5. Výtahy pro dopravu osob, osob a nákladu nebo jen nákladu a svislé zdvihací plošiny, které jsou trvalou součástí budov s povolenou dopravou osob a nákladu, přesahující nosnost 100 kg a s výškou zdvihu přesahující 2 m

5.1 Provoz uvedených vyhrazených zdvihacích zařízení se řídí tímto nařízením, návodem výrobce a dalšími právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

5.2 Při provozu výtahů pro dopravu osob nebo osob a nákladu nebo svislých zdvihacích plošin musí být brána v úvahu všechna rizika při práci a významná a odpovídající nebezpečí.

5.3 Výtahy pro dopravu osob a nákladu

5.3.1 Výtahy mohou být provozovány jen pro ten účel a prostředí, pro které byly konstruovány, a musí být udržovány po celou dobu své životnosti v mezích bezpečného provozu v souladu s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

5.3.2 Provozovatel výtahů zajistí stálým dispečinkem nebo systémem dálkového monitorování se stálou službou s nepřetržitým provozem, nebo jiným systémem stálé služby, okamžité spojení s dopravovanými osobami.

5.4 Svislé zdvihací plošiny pro dopravu osob

Při provozu svislé zdvihací plošiny musí být brána v úvahu všechna závažná nebezpečí, nebezpečné situace a možné události.

Příloha č. 4 k nařízení vlády č. 193/2022 Sb.

Minimální doba odborné praxe požadovaná pro činnost na vyhrazených zdvihacích zařízeních ve vztahu k dosaženému stupni odborného vzdělání žadatele

Činnost na vyhrazeném zdvihacím zařízení	Vzdělání v oboru	Roky praxe v oboru
Revize a zkoušky	Střední vzdělání s maturitní zkouškou ze skupiny oborů: 21 Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie 37 Doprava a spoje, 39 Speciální a interdisciplinární obory.	3
	Vysokoškolské vzdělání v oboru strojním, elektrotechnickém, stavebním, hutním nebo chemickém	2
Montáž a opravy	Vyučení v oboru strojním, elektrotechnickém, stavebním, hutním nebo chemickém	1
Kontroly	Vyučení v oboru strojním nebo elektrotechnickém	2